Stadskerk Nijmegen (OCP), 23 juni 2024, 1e zondag van de zomer, afscheid van ds. Wilma Hartogsveld; voorganger: ds. Wilma Hartogsveld, stadspredikant (PKN)

[1e lezing: Job 38, 1 + 8-11] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 En de HEER antwoordde Job vanuit een storm. Hij zei: (…)
8 “Wie sloot de zee af met een deur,
toen ze uit de schoot van de aarde brak?
9 Ik hulde haar in een gewaad van wolken
en omwond haar met donkere nevels.
10 Ik legde haar mijn grenzen op
en sloot haar af met deur en grendelbalk,
11 en zei: ‘Tot hiertoe en niet verder,
dit is de grens die ik je trotse golven stel’.”

[Epistel: Handelingen 8, 4-25] (Nieuwe Bijbelvertaling)
4 Degenen die verdreven waren, trokken rond en verkondigden het woord van God. 5 Filippus ging naar de stad Samaria, en verkondigde hun de messias. 6 Alle inwoners luisterden met grote belangstelling en vol ontzag naar wat hij zei toen ze de wonderen zagen die hij verrichtte: 7 veel mensen werden bevrijd van onreine geesten, die hen onder luid geschreeuw verlieten, en tal van verlamden en kreupelen werden genezen. 8 Daarover ontstond grote vreugde in de stad.
9 Voordien had een zekere Simon in de stad magie bedreven en de bevolking versteld doen staan. Hij beweerde over bijzondere gaven te beschikken, 10 en iedereen, van groot tot klein, keek vol ontzag naar hem op omdat ze werkelijk meenden dat de grote macht van God in hem zichtbaar werd. 11Hij boezemde de bevolking ontzag in omdat hij hen geruime tijd verbaasd had met zijn magische kunsten. 12 Maar toen Filippus hen door zijn verkondiging van het koninkrijk van God en de naam van Jezus Christus tot geloof had gebracht, lieten ze zich dopen, mannen zowel als vrouwen. 13 Ook Simon aanvaardde het geloof, en na zijn doop bleef hij voortdurend bij Filippus; en hij stond versteld van de tekenen en de machtige wonderen die hij zag gebeuren.
14 Toen de apostelen in Jeruzalem hoorden dat de inwoners van Samaria het woord van God hadden aanvaard, stuurden ze Petrus en Johannes naar hen toe. 15 Nadat ze waren aangekomen, baden ze dat ook de Samaritanen de heilige Geest mochten ontvangen, 16 want deze was nog op niemand van hen neergedaald; ze waren alleen gedoopt in de naam van de Heer Jezus. 17 Na het gebed legden Petrus en Johannes hun de handen op, en zo ontvingen ze de heilige Geest. 18T oen Simon zag dat de mensen door de handoplegging van de apostelen vervuld raakten van de Geest, bood hij Petrus en Johannes geld aan 19 en zei: ‘Geef ook mij deze macht, zodat iedereen wie ik de handen opleg de heilige Geest ontvangt.’ 20 Maar Petrus zei tegen hem: ‘U zult in het verderf worden gestort, u met uw geld, omdat u denkt te kunnen kopen wat God geschonken heeft. 21 U kunt beslist geen deel hebben aan onze taak, want uw houding tegenover God is niet oprecht. 22 Toon berouw over uw

verfoeilijke gedrag en smeek de Heer of hij u uw slechte gedachten wil vergeven, 23 want ik zie dat u vol venijn zit en verstrikt bent in het kwaad.' 24 Toen zei Simon: 'Bid voor mij tot de Heer dat het me niet zal vergaan zoals u hebt gezegd.' 25 Nadat Petrus en Johannes getuigenis hadden afgelegd van de Heer en zijn boodschap hadden verkondigd, aanvaardden ze de terugreis naar Jeruzalem en brachten het evangelie in tal van dorpen in Samaria.

[Evangelie: Marcus 4, 35-41] (Nieuwe Bijbelvertaling)
35 Aan het eind van die dag, toen het avond was geworden, zei Jezus tegen hen: 'Laten we het meer oversteken.' 36 Ze stuurden de menigte weg en namen hem mee in de boot waarin hij al zat, en voeren samen met de andere boten het meer op. 37 Er stak een hevige storm op en de golven beukten tegen de boot, zodat die vol water kwam te staan. 38 Maar hij lag achter in de boot op een kussen te slapen. Ze maakten hem wakker en zeiden: 'Meester, kan het u niet schelen dat we vergaan?' 39 Toen hij wakker geworden was, sprak hij de wind bestraffend toe en zei tegen het meer: 'Zwijg! Wees stil!' De wind ging liggen en het meer kwam helemaal tot rust. 40 Hij zei tegen hen: 'Waarom hebben jullie zo weinig moed? Geloven jullie nog steeds niet?' 41 Ze werden bevangen door grote schrik en zeiden tegen elkaar: 'Wie is hij toch, dat zelfs de wind en het meer hem gehoorzamen?'

[overweging:]
Een mens is nooit te oud om te leren. Ja, ik weet het, dat is een cliché, maar dat ís het omdat het gewoon wáár is. Een mens is nooit te oud om te leren.. Dat geldt voor Job, voor Simon de Tovenaar, voor de leerlingen die met Jezus het schip in zijn gegaan en natuurlijk ook voor u en voor mij. De afgelopen jaren heb ik in en om de Stevenskerk als stadpredikant ook heel veel geleerd en daar kijk ik dankbaar op terug! Wie beseft dat je nooit te oud bent om te leren beseft overigens ook dat er nog veel te leren is….
En vandaag worden we uitgenodigd om te leren van Job, Simon en de leerlingen. Laten we beginnen met Job.
Het boek valt onder de wijsheidsliteratuur. Het is een knappe compositie, waarin niet wordt beschreven wat ooit gebeurd is en waarin het ten diepste niet gaat over een pechvogel van lang geleden. Wij leren er iets over onszelf en over de Ontzagwekkende..
Job is alles kwijt, zijn geld en goed, zijn gezin, zijn gezondheid…. En zijn vrienden hebben bij wijze van troost maar liefst zeven dagen bij en met hem gezwegen. Maar dan gaan ze alsnog de fout in: ze komen met verklaringen, met droge theorie. 'Misschien was Jobs verlies toch ergens goed voor?' Of 'misschien heeft hij het over zichzelf afgeroepen?'
We kennen het helaas vaak uit eigen ervaring…. Dat je zelf van die onhandige dingen zegt tegen iemand die het zwaar voor de kiezen krijgt…. Of dat de mensen om je heen goedbedoelde opmerkingen maken om jou te troosten, maar die als een mes door je ziel gaan. 'Misschien is het wel beter zo' of 'Misschien had God hier een bedoeling mee'… Of 'je moet toch toegeven dat jij hier zelf ook een aandeel in hebt gehad?'
Het wijze boek Job maakt daar korte metten mee.

En wanneer Job niet wil speculeren, theoretiseren, of óver God wil spreken, maar God zelf ter verantwoording roept en een verklaring eist…. Dan komt er een antwoordt die: Sta op Job…. de Eeuwige spreekt tot Job niet troostend- vanuit het zachte suizen van de stilte - maar stevig vanuit de stormen van het leven die ook in Jobs heart and mind woeden. …
En dat betekent tenminste dit, dat God er is, IN de storm. In dezelfde storm die als een razende over Job tekeer gaat, die alles overhoop blaast, in die storm, is er ook het antwoord van de aanwezige God.

In Gods antwoord klinkt geen spoortje verwijt, het is geen preek en nee, ook geen kloppende theorie of bevredigende verklaring. Maar wél wordt Job door God uitgenodigd om eerst maar eens op te staan en uit zijn kleine verdrietige wereldje op die mesthoop te stappen. Om de boosheid, het onbegrip en de waaromvragen uit zijn hoofd te laten waaien en zich opnieuw te openen voor heel die prachtige wereld.
Lieve mensen, er zit zoveel schoonheid in die hoofdstukken, zoveel vriendelijke speelsheid, meer dan zeventig keer krijgt Job een plagerige wedervraag, waarin Jobs geloof in de onmetelijke grootheid en goedheid van God wordt bekrachtigd. Job *Bijvoorbeeld 38:31-33*
Ik weet heus wel dat dit antwoord van God voor veel mensen nogal teleurstellend is… maar hier gaat op een bepaalde manier toch een enorm vertrouwen van uit en er wordt troost geboden. Uit eigen ervaring kan ik zeggen dat het zo kan werken… dat na een periode van verdriet, wanhoop, depressie, er momenten kunnen komen waarin de wereld zich als het ware weer voor je ontvouwt, dat je dan ineens getroffen wordt door de intense schoonheid van een bloem, een indrukwekkende goudoranje hemel in de avond, het kwinkeleren van een vogeltje. Dat je daardoor boven jezelf en je misère wordt uitgetild en op de een of andere manier niet meer zoekt naar kloppende theorie, maar weer moed vind om je leven op te pakken en vertrouwen dat jij – als klein, nietig mensenkind – deel uitmaakt van een groter geheel, van een adembenemende, onbegrijpelijke wereld, die hoe dan ook van begin tot eind door Gods liefdevolle scheppingskracht is omgeven.

Ook de leerlingen van Jezus zijn in ons evangeliegedeelte van vanmorgen in zwaar weer beland. Hun wereldje is versmald tot een klein ‘scheepje onder Jezus’ hoede’, alleen Jezus is juist nu ze hem het hardst nodig hebben in slaap gevallen. Niet eens per ongeluk, lijkt het, maar met zijn hoofd op een kussen…. Maar zijn slaap is geen gebrek aan belangstelling voor of betrokkenheid bij zijn leerlingen, maar eerder een teken van zijn volste vertrouwen. In de leerlingen, die immers ervaren vissers zijn, en in zijn God.
Jezus reageert scherp als ze hem wakker maken en je denkt: mag dat niet, bang zijn? Maar dat is het punt niet. Ook Jezus kende angst, weten we uit het verhaal over de hof van Getsemane…. Zijn scherpe reactie heeft te maken met wat zijn leerlingen zeggen en niet zeggen. Ze vragen niet om hulp, ze maken hem niet wakker om hem te vertellen hoe bang ze zijn, nee, ze maken hem wakker en hun enige tekst is de verwijtende vraag: ‘Kan het u niet schelen dat wij vergaan?’ Jezus heeft hen net verteld over het KvG dat als een mosterdzaadje is, klein maar krachtig… ze hebben hem zoveel krachtige verhalen horen vertellen en tekenen

zien doen…. Met barmhartigheid heeft hij zorg gegeven aan kwetsbare, vertwijfelde mensen, wiens lot maar weinigen iets kon schelen, maar waardoor Jezus diep was geraakt ……. En nu zit hij met zijn leerlingen in hetzelfde schuitje in de storm. Maar voor hen is het nu ineens 'wij' tegenover 'u'…
Het is een reflex die we helaas ook in onze tijd te vaak zien en misschien ook wel in onszelf voelen. Als het moeilijk wordt, als er stormen door je leven, door de wereld gaan, wijzen naar 'zij' die het niets kan schelen, het moeten oplossen of die de ellende al dan niet bewust zouden hebben veroorzaakt.
Díe houding zonder enig vertrouwen en vol van verwijt maakt dat hun meester teleurgesteld, scherp reageert. 'Waarom zijn jullie zo angstig? Geloven jullie nog steeds niet?' Maar eerst neemt hij de bron van hun angst weg. Hij spreekt de wind en de zee bestraffend toe en dan is er rust…. Niet bij de leerlingen overigens, want die worden daarop bevangen door grote schrik. Wie is deze toch? De eerste gemeenten – voor wie deze woorden in eerste instantie zijn geschreven – wordt aangezegd dat zij ondanks vervolgingen en tegenstand erop mogen vertrouwen dat de nieuwe wereld – waarover Jezus zo vurig en vol vertrouwen had gesproken, waarvan hij hen zoveel tekenen had laten zien, ja, waarvoor hij zelfs zijn leven had gegeven – ondanks de stormen in het leven dichterbij komt. Al lijkt het nu nog maar zo klein en onbetekenend als een mosterdzaadje. Vertrouw op Gods Geest, die in mensen werkt, troost en kracht geeft en als een lopend vuurtje zich verspreid. Dat – lieve mensen – wordt vandaag ook tot ons gezegd.
Over Gods Geest gesproken… we moeten het ten slotte nog even hebben over Simon de tovenaar….
Interessant verhaal waar ik nog nooit over gepreekt heb… misschien in mijn nieuwe gemeente in de Achterhoek, waar ik volgende maand naartoe ga…
Maar wat mij erin raakte afgelopen week is dat dit verhaal onbarmhartig blootlegt hoe wij mensen – ook anno 2024 – vaak zijn…. We denken dat alles te koop is, maakbaar, of af te dwingen door bijvoorbeeld de juiste levensstijl…
We weten het: Geld heeft de potentie om alles te verschralen en te vergallen. Vriendschappen, politiek en zelfs de kerk.
Simon de Tovenaar wordt geraakt door de verkondiging van Christus, laat zich dopen, een teken van zich toevertrouwen aan de liefde van God…. Maar in plaats daarvan probeert hij het zich toe te eigenen en Gods gave te kopen…. Dat levert hem een scherpe reactie op van Petrus, een man die ook veel te leren had…. Maar die reactie schudt Simon wel wakker, soms is dat heilzaam, dat iemand de vinger even onbarmhartig op de zere plek legt en jou wakker schudt.. het luistert nauw. Bid voor mij, zegt Simon tegen Petrus… en die zal dat ongetwijfeld hebben gedaan….
Een mens is nooit te oud om te leren, een geloofsgemeenschap blijft altijd zoekend onderweg. Net als haar voorgangers…. Moge U en ik op die weg geleid worden door de liefde van God en door de Geest die waait waarheen zij wil. Amen.

Wilma Hartogsveld, wilma.hartogsveld@gmail.com